

ПІДХОДИ ДО ІДЕНТИФІКУВАННЯ ВИТРАТ НА ЕКСПОРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Ратифікація економічної частини угоди про асоціацію з Європейським Союзом 27 червня 2014 року відкрила безліч перспектив щодо розвитку діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання на зовнішньому ринку та зумовила переорієнтацію їх операцій під європейські стандарти. Європейська орієнтація вітчизняних бізнес-структур вимагає відповідної зміни філософії управління підприємством, яка повинна базуватись на принципах сталого розвитку з урахуванням основних підвалин концепції соціальної відповідальності, а також передбачає зміну принципових засад відбору ключових витрат, у тому числі на експортну діяльність. Зміна підходу щодо формування витрат полягає у акцентуванні уваги суб'єкта господарювання власне на тих їх елементах, які є обов'язковими згідно із стандартами та нормами Європейського Союзу, підтвердженні відповідності продукції вітчизняних товаровиробників європейським стандартам, а значить і її конкурентоспроможності, прискоренні процесу виходу на зовнішні ринки та мотивуванні вітчизняних виробників активізувати власну експортну діяльність.

В умовах інтеграції вітчизняних підприємств до Європейського Союзу витрати на експортну діяльність доцільно ідентифікувати з урахуванням таких підходів: по-перше, у комплексному аспекті як сукупність витрат за стадіями (фазами) виробничого циклу [1, с.78-80]; по-друге, у відповідності до концепції відповідальних закупівель та, по-третє, із застосуванням принципів відповідального управління ланцюгом постачань.

Згідно із першим підходом експортна діяльність здійснюється з урахуванням чотирьох стадій залучення до зовнішнього ринку [2, с.7-9] та передбачає виокремлення низки витрат залежно від стадій (фаз) виробництва суб'єкта господарювання та розробленого алгоритму формування таких витрат [3, с.61-71]. За цим підходом витрати на експортну діяльність виходять за межі лише експортної операції та включаються до ланцюга «ідея – підготовка виробництва – виробництво – реалізація – після реалізаційне обслуговування – утилізація».

Другий підхід до реалізації експортної діяльності передбачає врахування відповідальних закупівель, які є результатом застосування економічної, екологічної та соціальної компонент концепції сталого розвитку. Дані закупівлі полягають у врахуванні вимог усіх зацікавлених сторін (теорія стейкхолдерів) у процесі їх реалізації з метою підвищення рівня обслуговування та оптимізації витрат на усіх етапах ланцюга постачання.

За третім підходом експортна діяльність базується на комплексному процесі управління ланцюгом постачання, метою застосування якого є мінімізація негативних впливів процесу виробництва на навколишнє середовище; забезпечення належних умов праці персоналу підприємства та гарантування дотримання їх прав, а також підвищення якості виготовленої продукції відповідно до вимог міжнародних стандартів [4].

Слід зазначити, що лише комплексне застосування вищенаведених підходів дозволить керівництву суб'єкта господарювання ідентифікувати витрати на експортну діяльність, адекватно оцінити доцільність її здійснення, витримати умови інтеграції та спланувати наступні дії.

Література:

1. Кузьмін О.С., Чернобай Л.І., Мельник О.Г., Вацик Н.О. *Витрати в експортній діяльності підприємств: монографія.* – Львів: «Растр-7», 2012. – 278 с.
2. Чернобай Л.І., Вацик Н.О. *Теоретичні аспекти та прикладні засади економічного оцінювання та планування витрат на експортну діяльність підприємств з урахуванням стадій залучення до зовнішнього ринку: монографія.* – Львів: «Растр-7», 2014. – 464 с.
3. Chernobay L.I., Vatsyk N.O. *Expenditures algorithm formation on export activities based on economic entity involvement stages to foreign market / Chernobay L.I., Vatsyk N.O. // Economics, Entrepreneurship, Management.* – Publishing House of Lviv Polytechnic National University, 2014. – Volume 1. Number 2. – p. 61–71.
4. Ключкіна М.С. *Відповідальне управління ланцюгами постачань як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств.* – Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2011/9-10/201113.html>.